

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:	<u>01/06/2026</u>	
Auteur: 	Versie:	1.0	
Document status : Vaststelling MT	Pag:	1	

Met opmaak: Markeren

1 Inleiding

Dit document beschrijft het gebruik van speciale systeemhulpmiddelen. Om conformiteit met deze beheersmaatregel te mogen claimen moet de provincie het volgende gerealiseerd hebben:

- Het gebruik van systeemhulpmiddelen die in staan kunnen zijn om beheersmaatregelen voor systemen en toepassingen te omzeilen, wordt beperkt
- Het gebruik van deze middelen wordt nauwkeurig gecontroleerd (Engels: Controlled)

LEGENDA:

De opbouw is als volgt:

- *Blaue cursieve tekst bevat de relevante ISO2700x norm.*
- *Groene tekst geeft de control uit de BIO weer*
- *Gele tekst geeft de control uit de DIGID weer*
- *Rode tekst geeft de control uit de AVG weer*
- *Zwarte tekst geeft de feitelijke inhoud weer.*

2 Versiebeheer

Versie	Datum	Wie	Wat
0.1	2024		Initiële opzet document
1.0	8-5-2025		Verwerken feedback

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
	01/06/2026		
Auteur: [REDACTED]	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:2		

Met opmaak: Markeren

3 Managementsamenvatting

Accounts voor gebruikers worden opgevoerd aan de hand van data die wordt aangeleverd uit het Personeel en Informatie systeem. De gegevens hierin worden ingevoerd door het cluster Personeel en Organisatie (P&O).

Gebruikers authenticeren zich middels een gebruikersnaam en wachtwoord. Wanneer zij zich buiten de beveiligde zone bevinden is multifactor authenticatie noodzakelijk.

Beheerders

Beheerders van de provincie Limburg hebben een speciaal beheerdersaccount waarmee de beheerstaken worden uitgevoerd. Dit type accounts hebben een unieke identificatie.

Beheerders authenticeren zich middels een gebruikersnaam en wachtwoord. Wanneer zij zich buiten de beveiligde zone bevinden is multifactor authenticatie noodzakelijk.

Autorisaties met betrekking tot systeemhulpmiddelen kunnen alleen aangevraagd worden via een leidinggevende binnen het cluster Organisatie en Informatie.

Externen

Het kan voorkomen dat de provincie Limburg externe bedrijven inhuurt om onderhoud op systemen of applicaties uit te voeren. Externen krijgen toegang via [REDACTED].

Met opmaak: Markeren

Externe authenticeren zich middels [REDACTED] in combinatie met:

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Autorisaties voor externen worden besproken met Technisch Beheer. Het betreft dan onderhoud op een bedrijfsmiddel die op een specifieke onderdeel van het netwerk staat. Denk bijvoorbeeld aan onderhoud voor een applicatie of database.

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:	01/06/2026	
Auteur: [REDACTED]	Versie:	1.0	
Document status : Vaststelling MT	Pag:	3	

Met opmaak: Markeren

4 Normtekst

8.18 Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen Beheersmaatregel

Het gebruik van systeemhulpmiddelen die in staat kunnen zijn om beheersmaatregelen voor systemen en toepassingen te omzeilen, behoort te worden beperkt en nauwkeurig te worden gecontroleerd.

Doel

Bewerkstelligen dat het gebruik van systeemhulpmiddelen geen schade toebrengt aan systeem- en toepassingsbeheersmaatregelen voor informatiebeveiliging.

Richtlijn

Voor het gebruik van systeemhulpmiddelen die in staat kunnen zijn om beheersmaatregelen voor systemen en toepassingen te omzeilen, behoren de volgende richtlijnen te worden overwogen:

- beperking van het gebruik van systeemhulpmiddelen tot het laagste aantal betrouwbare bevoegde gebruikers dat praktisch haalbaar is (zie 8.2);
- het gebruik van identificatie-, authenticatie- en autorisatieprocedures voor systeemhulpmiddelen, met inbegrip van de unieke identificatie van de persoon die het systeemhulpmiddel gebruikt;
- het definiëren en documenteren van autorisatieniveaus voor systeemhulpmiddelen;
- autorisatie voor ad-hocgebruik van systeemhulpmiddelen;
- het niet beschikbaar stellen van systeemhulpmiddelen aan gebruikers die toegang hebben tot toepassingen op systemen waarbij segmentatie van functies vereist is;
- het verwijderen of onbruikbaar maken van alle onnodige systeemhulpmiddelen;
- ten minste een logische segmentatie tussen systeemhulpmiddelen en toepassingssoftware. Indien mogelijk, de netwerkcommunicatie voor dergelijke systeemhulpmiddelen van het toepassingsverkeer scheiden;
- beperking van de beschikbaarheid van systeemhulpmiddelen (bijv. voor de duur van een geautoriseerde wijziging);
- registreren van alle gebruik van systeemhulpmiddelen.

Overige informatie

De meeste informatiesystemen hebben een of meer systeemhulpmiddelen die systeem- en toepassingsbeheersmaatregelen kunnen omzeilen, bijvoorbeeld diagnose-, patching-, antivirus-, schijfdefragmentatie-, probleemdetectie- en probleemoplossings-, back-up- en netwerk hulpmiddelen.

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
	01/06/2026		
Auteur: [REDACTED]	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:4		

Met opmaak: Markeren

5 Beschreven maatregelen

Inhoud

1	Inleiding	1	Gewijzigde veldcode
2	Versiebeheer	1	Gewijzigde veldcode
3	Managementsamenvatting	2	Gewijzigde veldcode
4	Normtekst.....	3	Gewijzigde veldcode
5	Beschreven maatregelen.....	4	Gewijzigde veldcode
6	Algemeen.....	5	Gewijzigde veldcode
6.1	Beperken van systeemhulpmiddelen aan gebruikers	5	Gewijzigde veldcode
6.2	Registreren systeemhulpmiddelen	5	Gewijzigde veldcode
6.3	Autorisatie niveaus.....	6	Gewijzigde veldcode
6.4	Identificatie voor systeemhulpmiddelen	7	Gewijzigde veldcode
6.5	Authenticatie voor systeemhulpmiddelen.....	8	Gewijzigde veldcode
6.6	Autorisatie voor systeemhulpmiddelen	9	Gewijzigde veldcode
6.7	Ad-hoc gebruik	10	Gewijzigde veldcode
6.8	Het niet beschikbaar stellen van systeemhulpmiddelen aan gebruikers die toegang hebben tot toepassingen op systemen waarbij segmentatie van functies vereist is	10	Gewijzigde veldcode
6.9	Verwijderen van onnodige hulpmiddelen	10	Gewijzigde veldcode
6.10	Logische segmentatie	10	Gewijzigde veldcode
6.11	Beperken beschikbaarheid hulpmiddelen.....	10	Gewijzigde veldcode

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
	01/06/2026		
Auteur: [REDACTED]	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:5		

Met opmaak: Markeren

6 Algemeen

6.1 Beperken van systeemhulpmiddelen aan gebruikers

Gebruikers hebben geen toegang tot hulpmiddelen die de beheersmaatregelen kunnen omzeilen. De hulpmiddelen zijn beperkt tot de beheerders zoals beschreven in norm '8.2 Speciale Toegangsrechten'. Desondanks is hieronder wel de identificatie, authenticatie en autorisatie voor gebruikers uitgewerkt.

Met toegang wordt bedoeld het modificeren, uitzetten of verwijderen van het hulpmiddel of instellingen hierin. Het kunnen uitlezen van een hulpmiddel wordt niet gezien als toegang tot.

6.2 Registreren systeemhulpmiddelen

De speciale systeemhulpmiddelen op de computer of server zijn als volgt:

#	Systeemhulpmiddel
A1	Systeemherstel
A2	Windows Update
A3	Netwerkadapter
A4	Computerbeheer
A5	Anti-virusscanner

Verder zijn diverse systeemhulpmiddelen aanwezig die niet direct op een computer zijn geïnstalleerd, maar wel beschikbaar worden gesteld voor beheerders:

#	Systeemhulpmiddel
B1	[REDACTED]
B2	[REDACTED]
B3	[REDACTED]
B4	[REDACTED]
B5	[REDACTED]
B6	[REDACTED]
B7	[REDACTED]
B8	[REDACTED]
B9	[REDACTED]
B10	[REDACTED]
B11	[REDACTED]

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
	01/06/2026		
Auteur: [REDACTED]	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:7		

Met opmaak: Markeren

6.4 Identificatie voor systeemhulpmiddelen

Identificatie gebruikers

Accounts voor gebruikers worden opgevoerd aan de hand van data die wordt aangeleverd uit het Personeel en Informatie systeem. De gegevens hierin worden ingevoerd door het cluster Personeel en Organisatie (P&O).

Een gebruikersaccount is opgebouwd uit [REDACTED].

Naamconventie	Natuurlijk persoon	Accountnaam
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Met opmaak: Niet Doorhalen

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Wanneer het een gebruikelijke achternaam betreft zoals "Janssen" kan het voorkomen dat een accountnaam reeds al in gebruik is. In dit geval wordt [REDACTED] toegevoegd aan de accountnaam.

Identificatie beheerders

Beheerders van de provincie Limburg hebben een speciaal beheerdersaccount waarmee de beheerstaken worden uitgevoerd. Dit type accounts hebben een unieke identificatie. De naamconventie bevat [REDACTED].

Naamconventie	Natuurlijk persoon	Accountnaam
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Met opmaak: Niet Doorhalen

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Wanneer de initialen bij een beheeraccount reeds al in gebruik zijn, wordt [REDACTED] toegevoegd.

Accounts met "Admin" behoren tot de Helpdesk en Technisch Beheer. Account met "Beheer" behoren tot functioneel beheer. Deze account hebben de volledige natuurlijke naam ingevuld in het veld "beschrijving" in de Active Directory.

Identificatie Externen beheerders

Het kan voorkomen dat de provincie Limburg externe bedrijven inhuurt om onderhoud op systemen of applicaties uit te voeren. Externen krijgen toegang via de [REDACTED].

Met opmaak: Markeren

De [REDACTED] heeft geen gebruikelijke accountnamen. Het account is gekoppeld aan het [REDACTED] van de betreffende gebruiker. Daarmee kan het [REDACTED] in die zin als de gebruikersnaam worden gezien. Ook wordt het [REDACTED].

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

In de Active Directory wordt het beheeraccount aangemaakt op basis van de bedrijfsnaam. Zie hiervoor onderstaande tabel:

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
Auteur: [REDACTED]	01/06/2026		
Document status : Vaststelling MT	Versie: 1.0	Pag:8	

Met opmaak: Markeren

Bedrijf	Natuurlijk persoon	Accountnaam
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Met opmaak: Niet Doorhalen

Met opmaak: Niet Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Niet Doorhalen, Markeren

6.5 Authenticatie voor systeemhulpmiddelen

De authenticatie binnen de provincie bestaat uit [REDACTED]

Met opmaak: Markeren

[REDACTED] Voor de [REDACTED]

Met opmaak: Markeren

[REDACTED]. Externen authenticeren [REDACTED]

Met opmaak: Markeren

Authenticatie Gebruikers

Gebruikers authenticeren zich middels een [REDACTED] Wanneer zij zich buiten

Met opmaak: Markeren

[REDACTED] noodzakelijk.

Met opmaak: Markeren

Authenticatie Beheerders

Beheerders authenticeren zich middels een [REDACTED]. Wanneer zij zich buiten

Met opmaak: Markeren

[REDACTED] noodzakelijk.

Met opmaak: Markeren

Authenticatie Externe

Externe authenticeren zich middels een [REDACTED] in combinatie met:

Met opmaak: Markeren

[REDACTED]
[REDACTED]

Met opmaak: Markeren

Standaard wordt authenticatie uitgevoerd op basis van [REDACTED]. Wanneer de gebruiker persoonlijke bezwaren heeft tegen het gebruik van [REDACTED], vindt authenticatie plaats middels [REDACTED]

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum: 01/06/2026		
Auteur:	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:9		

Met opmaak: Markeren

6.6 Autorisatie voor systeemhulpmiddelen

Autorisaties met betrekking tot systeemhulpmiddelen kunnen alleen aangevraagd worden via een leidinggevende binnen het cluster Organisatie en Informatie. De volgende functies hebben mandaat om dit aan te vragen:

- A) Clustermanager
- B) Adjunct clustermanager
- C) Teamleider ICT/I-Services

Autorisatie externen

Autorisaties voor externen worden besproken met Technisch Beheer. Het betreft dan onderhoud op een bedrijfsmiddel die op een specifieke onderdeel van het netwerk staat. Denk bijvoorbeeld aan onderhoud voor een applicatie of database.

Procestekening Identificatie, Authenticatie en autorisatie gebruikers, beheerders en externen.

Doc. PL-8.18	Titel: Gebruik van speciale systeemhulpmiddelen		provincie limburg
Classificatie: Bedrijfsvertrouwelijk	Datum:		
	01/06/2026		
Auteur: [REDACTED]	Versie: 1.0		
Document status : Vaststelling MT	Pag:10		

Met opmaak: Markeren

6.7 Ad-hoc gebruik

Zie hoofdstuk Autorisatie voor systeemhulpmiddelen.

Systeemhulpmiddelen worden niet ad-hoc toegekend en zijn gebonden aan een functie.

6.8 Het niet beschikbaar stellen van systeemhulpmiddelen aan gebruikers die toegang hebben tot toepassingen op systemen waarbij segmentatie van functies vereist is

Bij segmentatie van functies wordt al snel gedacht aan de afdeling [REDACTED] waarbij een vier-ogen principe gehanteerd wordt bij het uitvoeren van transacties. Zoals eerder vermeld hebben gebruikers geen toegang tot speciale systeemhulpmiddelen.

Met opmaak: Markeren

Binnen de beheergroep wordt onderscheidt gemaakt op basis van functie. Binnen deze functies zijn geen segmentatie binnen toepassingen noodzakelijk.

6.9 Verwijderen van onnodige hulpmiddelen

Ieder half jaar vind een controle plaats op basis van de beheeraccounts. De teamleider ICT controleert of de betreffende beheerder nog de functie heeft die toegang geeft tot de speciale systeemhulpmiddelen.

6.10 Logische segmentatie

Systeemhulpmiddelen zijn op verschillende manier gesegmenteerd van het toepassingsverkeer:

[REDACTED]

Met opmaak: Markeren

6.11 Beperken beschikbaarheid hulpmiddelen

Speciale systeemhulpmiddelen zijn actief voor de duur van het contract waarin de beheerder op de functie zit waartoe de systeemhulpmiddelen zijn toegewezen.